

ЧИМ ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД МОЖЕ БУТИ КОРИСНИЙ ДЛЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ?

Тривалий час в Україні обговорюються пропозиції, покликані вдосконалити чинний закон «Про кредитні спілки». І якщо раніше йшлося переважно про можливі системні зміни, то нині, враховуючи політичні та економічні реалії, виникла необхідність зробити все необхідне, щоб розроблений відповідний законопроект інтегрувався до законодавства Євросоюзу, яке регулює діяльність сектора фінансових послуг. Про можливості, які в цьому питанні відкриваються перед нашою країною та вітчизняними кредитними спілками, розповідає директор варшавського офісу Національної асоціації кредитних спілок Польщі («Каса Крайова») Павел ГЖЕСІК. Недавно на запрошення Проекту USAID «АгроІнвест» він приїздив до України для того, щоб допомогти розробити підходи до вдосконалення національного законодавства, яке регулює сектор кредитних спілок, у процесі його гармонізації з законодавством ЄС.

— Чи відповідає українське законодавство про кредитні спілки європейським вимогам?

— У цілому, так. При розробці проекту закону, який зараз підготовлений та знаходиться на розгляді в Адміністрації Президента, враховувалися зауваження обох асоціацій кредитних спілок — ВАКС та НАКСУ. В ньому міститься низка дуже важливих моментів, та я хочу зупинитися на двох основних. Це надання кредитним спілкам України можливості надавати послуги не лише

фермерам як фізичним особам, але й фермерським господарствам як юридичним особам. Друге надзвичайно важливе положення — згідно із законопроектом кредитні спілки можуть взяти участь у системі гарантування вкладів.

Я не скажу, що ця стратегія може бути реалізована вже завтра-післязавтра, та після спілкування з представниками Фонду гарантування вкладів для банків я зрозумів, що така ідея інтенсивно обговорюється.

У цілому законопроект цікавий. Щоправда, там є деякі положення, що виписані занадто складно. Вони можуть надміру бюрократизувати діяльність кредитних спілок. Приміром, це стосується ліцензування. Однак загалом законопроект заслуговує на позитивну оцінку.

— В Україні від початку розвивалися дві моделі кредитного руху — європейська та американська. Чи реально зараз поєднати інтереси цих двох напрямків, аби вони відповідали європейським нормам?

— Особисто я не знаю, чим європейська система кредитних спілок відрізняється від американської. Всі чинні асоціації кредитних спілок є членами Всесвітньої організації кредитних спілок (WOCCU), яка зареєстрована в США. До неї входять і американські кредитні спілки, і австралійські, і європейські. Я б сказав так — це скоріш глобальна система. Та, безумовно, в кожній країні вона адаптується до місцевих умов.

З іншого боку, я розумію ваше запитання. Воно стосується особливостей роботи кредитних спілок у державах — членах Європейського Союзу. Україна прагне стати членом ЄС, і її законодавство має гармонізуватися з його законодавством, яке стосується сектору фінансових послуг. Однак це питання не завтрашнього дня. Розробка національного законодавства та його уніфікація з європейським — процес тривалий. І до цього слід готуватися вже зараз. Моя місія якраз в тому й полягає, аби визначити, яким чином це можна і слід робити.

— Що і як в ситуації, яка склалася, повинна робити наша країна?

— Вкрай важливо, щоб у процесі переговорів з ЄС, які вестимуть представники вашого уряду, вони розуміли особливості роботи українських кредитних спілок. І попросили виключити із зведення законів, які ухвалюватимуться з метою гармонізації національного законодавства з європейським, ті норми, які можуть завадити нормальній роботі кредитних спілок.

Приміром, у Євросоюзі розроблені дуже жорсткі директиви для банківської сфери, жорсткі вимоги до капіталізації. Українські кредитні спілки не зможуть їх зараз виконати. Це слід врахувати обом сторонам. Так свого часу вчинили уряди Польщі, Ірландії, Великобританії, Естонії. Це нормальний процес досягнення компромісу. Головне, щоб він влаштовував сторони, які домовляються.

З іншого боку, в законодавстві Європейського Союзу є вкрай важливі моменти, спрямовані на захист прав споживачів. Наприклад, вони визначають, коли може бути перерваний кредитний договір, коли він може бути дочасно погашений. Звісно, такі положення слід виконувати.

У цьому зв'язку дуже важливу роль відіграє державний нагляд за роботою кредитних спілок. Він здійснюється у тій самій Ірландії, і в Польщі, і у Великобританії. Він діє всюди, де є відповідні державні органи.

Надзвичайно важливе також здійснення нагляду з боку фонду гарантування вкладів. І, безумовно, велику роль відіграють асоціації кредитних спілок. Вони покликані допомагати кредитним спілкам розвиватися. Одночасно вони є хорошими партнерами державного органу контролю, Національного банку, Адміністрації Президента та структур, які зацікавлені у тому, щоб кредитні спілки працювали правильно, у рамках чинного законодавства.

— Чи готові українські кредитні спілки до змін, які пропонує Євросоюз?

— Звісно, українські кредитні спілки на даний момент не готові виконувати високі вимоги до капіталізації, про що я вже казав. Саме в цьому й полягає моя місія — визначити, які з вимог повинні бути на даний час виключені для кредитних спілок України, інакше вони просто не зможуть працювати.

Я хочу сказати, що є деякі аспекти європейського законодавства, які вже відображені в українському законодавстві. Зокрема, це стосується захисту прав споживачів фінансових послуг. У Євросоюзі нема спеціальної директиви щодо кредитних спілок, але WOCCU пропонує відповідний типовий закон. Розроблений в Україні законопроект про кредитні спілки багато в чому відповідає його вимогам.

— Наскільки тривалим може бути процес переформатування українських кредитних спілок під вимоги Євросоюзу?

— Це залежить від процесу, що відбувається всередині країни. У будь-якому випадку ми повинні розуміти, що ніхто не приїздить із валізами грошей і не дає кредитним спілкам зовнішніх інвестицій. Свій рівень капіталізації кредитні спілки вибудовують самостійно за рахунок вкладів своїх членів, вибудовують його тривалий час і з великою напругою сил.

— Ви зустрічалися з представниками українських кредитних спілок. Наскільки вони зацікавлені у своєму євроінтеграційному процесі?

— Я переважно зустрічався з представниками двох асоціацій кредитних спілок — ВАКС та НАКСУ. Розмови з ними переконали мене в тому, що вони зацікавлені наблизитися до європейських стандартів. Коли законопроект, про який ми говоримо, буде ухвалений, ваші кредитні спілки запрацюють у цілковито нових умовах.

— Якими польськими напрацюваннями українська сторона може скористатися для досягнення євроінтеграційних цілей?

— Свого часу в процесі переговорів з ЄС про гармонізацію законодавства, яке регулює діяльність фінансового сектору, «Каса Крайова» та уряд Польщі зуміли домовитися про те, які виключення повинні бути зроблені для наших кредитних спілок. Велика заслуга польського уряду полягала в тому, що він зміг домогтися бажаного результату. Для України таке взаєморозуміння між урядом та кредитними спілками буде хорошим прикладом. Вона може і повинна скористатися ним під час подібних переговорів із Європейським Союзом.

Михайло ВЕРНИГОРА,
Національний прес-клуб
з аграрних та земельних питань